

NEMZETNEVELÉS

(NÉPNEVELŐ)

A KATOLIKUS TANÍTÓ-EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: Egész évre 4 pengő. Egyes szám ára 24 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám. Telefon: 146—569. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

FŐSZERKESZTŐK
ERDŐSI KÁROLY és FINTA SÁNDOR
Felelős szerkesztő:
KOCSÁN KÁROLY

Hirdetések díjszabása: Pályázati hirdetéseknek minden szó 8 fill. Magánhirdetéseknek 12 fill. (Rövidített szavak és számok egy-egy szónak számítottnak.) Üzleti hirdetések külön díjszabás szerint. Hirdetési díjak előre beküldendők.

A «Nemzetnevelés» a Püspöki Kar rendeletére minden kat. iskolának hivatalból jár és az iskolai könyvtárban megőrzendő.

A tanítóképző akadémia és a tanítók továbbképzése.

Irta: Bajnok Géza.

A történelmi fejlődés irama — amely annyira jellemzi korunkat — a tanítóság több évtizedes régi óhaját is valóra váltja: az akadémiai tanítóképzést.

A haladni vágyó tanítóságot, a békeévek nyugalmasabb idejében is két nagy gondolat foglalkoztatta állandóan: egyik a népoktatás emelésének, a másik pedig a tanítóképzés fejlesztésének a kérdése.

A világháború után a cselekvő akarat és az építő törekvés még erősebben égette mindkét vágyat a tanítói lelkekben, mivel éreztük mindannyian, hogy népünknek mélyebb hitre, eszményibb lelkületre, még áldozatosabb hősiességre és a régivel jóval magasabb szellemi kultúrára lesz szüksége a lelki, a nemzeti és a gazdasági újjáépítés terén. Jól tudtuk mindannyian, hogy a nagy világégés után nemzeti létünkért tovább folyó küzdelemben, a felkorbácsolt zavaros eszmék hullámozó légkörében, a ráncszakadt bonyolult rendszerű gazdasági életben az újabb nemzedék, a régi fegyverzetel nem állhatja meg a helyét és nem bírja teljesíteni a reá váró nagy feladatokat. De érezték és tudták ezt nemzeti kultúránk legfőbb irányítói, sőt érezte és tudta ezt az egész magyar társadalom is.

A népoktatás fejlesztésének kérdését maga a rohanó élet oldotta meg. Bár kultúrvezetőink nemes törekvését — a nyolcosztályú népiskola törvényre emelését — nem sikerült mind máig megvalósítani, a tanítóság buzgalma és lanckadatlan törekvése, az emelkedett érzékű helyi kultúrvezetőkkel, mégis egymásután állítja fel a nyolcosztályú népiskolákat. Az életfejlődés tehát valóságos törvényen kívüli állapotot termel ki ezen a téren.

Kultúrvezetőink bölcs megértése mellett, a tanítóképzés fejlesztésének kérdését is a tanítóság nemes törekvése és haladni vágyó nemes akarata hívta életre. Kultúrvezetőinket,

valamint nemzeti és tudományos életünknek mindazon kitűnősegeit, akik akár mint előadók, akár mint érdeklődők, akár mint csendes megfigyelők bepillantottak a pedagógiai szemináriumok, tanítógyűlések előadó terméibe, valósággal ámulatba ejtette az a kultúrszomj, amely ezeket az előadásokat kísérte. Mint az édes anyaföld nagy mélységeiből feltörő áldásos hőforrás, úgy tört fel ezen előadásokon a tanítóság lelke mélyéből az égő tudásvágy a magasabb tudományok felé.

Ezen akciókat a tanítóság minden külső kényszer nélkül, teljesen önerejéből hozta létre, csak azért, hogy méltó legyen a reá váró feladatok nagyságához és a nemzet legjobbjainak a tanítóság felé tekintő várakozásához. És íme a tanítóság e nemes törekvését a legszebb siker koronázza: a tanítóképzés akadémiai színvonalra emelése.

Ez a bekövetkezett eredmény, az önképzés terén azonban, még fokozottabb feladatok elé állítja a tanítóság vezetőit és magát az egész magyar tanítói kart. Amely nagy feladat vár a tanítói akadémiákra a *jövő* tanítójának kiképzése terén, éppen olyan nagy feladat vár a Magyar Tanítók Szabadegyetemére, a pedagógiai szemináriumokra és a tanítógyűlések, tanítói összefövetelek irányítóira a *ma* tanítójának továbbképzése terén. Ez a továbbképzés most már nem merülhet ki csakis a gyakorlati pedagógiában vagy egy-egy tantárgy módszerének, bár a legtudományosabb elméleti vizsgálgatásában, avagy a tantervi utasítások tanulmányozásában és megbeszéléseiben, hanem a keresztény bölcséleti rendszerek, a hitvédelmi ismeretek, a nevelés-, a társadalom-, a művészeti és gazdaságtudományok mellett a néprajzi ismereteknek, a falusi és tanyai nép valláserkölcsei és nemzeti életére vonatkozó hatásainak vizsgálatára is ki kell terjedni.

A tanítóság nem ijed meg a továbbtanulás és a továbbképzés feladataitól, hiszen a tanítói hivatás az Egyház és a Haza szolgálatában áll, kicsiny és felnőtt embertársaink ja-

vára. Kötelességünk tehát magunkban kiművelni mindazt, ami céljaink és feladatunk elérésében elősegít bennünket. Csakis az a tanító áll hivatása magaslatán, aki a rohanó élet követelményeivel *lépést tud és lépést akar* tartani. A pedagógiai tudomány valamennyi ága rohamléptekkel fejlődik. Népoktatásunk egész belső és külső rendszere, alig egy évtized alatt, előttünk alakult át teljesen. Mi, emelkedett tanítói lélekkel soha se azt keressük, mint térhetünk ki az újabb követelmények feladatai elől, hanem inkább azt, hogy az esetleges nehézségeket mint küzdhetjük le.

Itt nem elég csak a nemes gondolat vagy az elhatározás, szükséges, hogy ezekből hasonló érzelmek, az érzelmekből erős akarat és ennek nyomán tettek fakadjanak. Vess el egy jó tettet — mondja az öreg bölcs — és szokást aratsz belőle; vesd el a szokást és jellemet aratsz; vesd el jellemet és sorsodat aratod. Így kell a tanítónak is vetni jó tettet, szokást és jellemet. E vetéstől ne csak az egyén, a család és a község, hanem az egész nemzet sorsa függ.

Cezár a nagy hadvezér, a dühöngő viharban így szólt a rettegő matrózhoz: «Mit félsz? Hiszen a császárt viszed!» Ha ez a gondolat képes volt megerősíteni az orkánnal küzdő egyszerű rabszolga izmait, mennyivel inkább képes bennünket katolikus tanítókat megerősíteni az a tudat, hogy mi a Legnagyobb Király, Krisztus hordozói vagyunk!

Zúgjon körülöttünk bármily vihar, tanítói lelkünk vitorláit kifeszítve, tekintsünk nyugodtan mint Krisztus hordozói, jövő feladataink elé és lankadatlan továbbképzéssel gyűjtjük lelkünkbe a magot, az anyagot, munkahelyünkön pedig a szerszámot, egy szebb nemzeti és boldogabb tanítói jövő újjáépítéséhez.

PEDAGÓGIA

A főiskolai tanítóképzés elé.

Irta: Kisházi Mihály.

Tagadhatatlanul szép ajándékot kapott 1937. karácsonyára a magyar tanítószág: a főiskolai tanítóképzést. Igaz, hogy régen vajdó kérdés volt ez már, régen vártuk, hiszen égetően fontos problémák megoldását várja ettől a magyar tanítótság akár gyakorlati, akár erkölcsi szempontok szerint nézzük is a mai helyzetet: akár a gyakorlatibb, alaposabb képzést, az életnek a maga valóságában való nyújtását, akár pedig a tanítói állás megbecsülése, a tanító személyének, mint nagyfontosságú munkát végző közéleti tényezőnek a tiszteletbentartását, életszükségleteinek megfelelő javadalmazását várjuk is a főiskolai tanítóképzéstől.

Maga a magasabbfokú képzés a magyar tanító-

ságnak osztatlan kívánsága volt. Voltak azonban különbségek egyes csoportok között a kivétel, a megoldás terén. A nagyobb csoport — dr. Becker Vendel c. kir. főigazgatóval az élen — azt a feltétlenül helyes utat ajánlotta, hogy a jelenlegi tanítóképzőket, amelyek különben is középfokú iskolai jellegűek, szervezzék át olyan tanítóképző-intézetekké, amelyek nemcsak szakirányban készítik elő növendékeiket a tanítói pályára, hanem adják az általános műveltséget is abban a mértékben, hogy az itt kiállított érettségi bizonyítvány más főiskolákra való beiratkozásra is lehetőséget biztosítson. Azok, akik tényleg hivatást éreznek a tanítói pályára, a tanítóképző középiskolai tagozatában szerzett érettségi bizonyítvány alapján — és csak ennek az alapján — mehetnek bizonyos megszorításokkal a tanítóképző Akadémiára.

A másik csoport pedig egyszerűen a jelenlegi gimnáziumi érettségi, vagy azzal egyértékű középiskolai végzettséghez kötötte a főiskolára való bocsátást. Tisztán látszik a felfogások közötti különbség: míg a dr. Becker-féle tervzet első sorban a tanítótság belső szükségleteinek kielégítését tűzte ki célul, addig a másik csoport szinte kizárólag csak a tanítói tekintélyt akarta az érettségivel emelni.

Amennyire tudjuk, eddig a dr. Becker-féle tervzet győzött.

De, hogy ennek a tervzetnek a keretein belül milyen lesz az új tanítóképző, milyen szempontok szerint állítják majd össze a tantervét, *utasítását* és mely tárgykörök szerint fogják össze az egyes ismeretsportokat — nem tudjuk. Itt is vannak már — mint ilyenkor általában lenni szokott — merészebbnél merészebb kombinációk. Hogy csak egy ilyen említsek: vannak, akik a székesfővárosi pedagógiai szemináriumot akarják egyszerűen lemásolni.

Hogy ez mennyire képtelen megoldás lenne — sok más hasonlóval együtt — kitűnik, ha a tanítóképzésnek lényegét és a vele szemben támasztott igényeket vizsgáljuk meg.

A tanítóképzésnek elő kell készítenie a *jövendő magyar tanítót mindarra a munkára, amely reá az életben várhat*. Magunk tapasztaljuk, hogy a tanítás csak kisebbik és könnyebbik része a munkánknak. Szinte felsorolhatatlanul sok iskolánkivüli munka vár a tanítóra és ami a legrosszabb, ezek a munkák lényegileg szinte falunkint, tanyánkint változnak, tehát szó sem lehet arról, hogy pl. az iskolánkivüli népművelést jóakarató elméleti és bizonyos gyakorlati irányítással el lehet sajátíttatni a tanítójelölttel úgy, hogy a szerzett ismeretek birtokában nyugodtan mehet az életbe, mert az alapvető kérdésekkel tisztában van.

Mit kíván a magyar élet a tanítótól? Mit kell feltétlenül tudnia, hogy nemcsak őrhelyén legyen biztos katonája a nemzetnek, de társadalmilag is megbecsült, állásánál fogva tényleg vezető szerepre alkalmas ember legyen?

Legyen elsőrendűen képzett, a lehetséges legalaposabb gyakorlati és elméleti ismeretekkel ellátott pedagógus. Legyen megfelelő önkritikája, legyen

benne nemcsak hajlandóság, de megfelelő előképzettség is ahhoz, hogy önállóan tudjon olyan kísérleteket végezni, amelyek az egyetemes nevelői munkát, az egyetemes pedagógiát tovább fejleszthetik. Ha ezek a tulajdonságok meg lennének a mai, vagy a régi tanítóban, akkor nem kellett volna a «helyes» után annyit kutatni és nem kellett volna a kevés rátermett észrevételeit, értékes tapasztalatait késve és kényszeredetten a megvalósítás útjára vinni, mert akkor *súlya* lett volna a vidéki tanítóságnak is. Mert: más a vidék és más a város szükséglete. Hogy a jövőd tanítója jó tanító lehessen, ahhoz szükséges, hogy megfelelően alkalma legyen kültelki iskolákban is hospitálni. Sokszor, sok helyen. Nemcsak az elismerten jó tanítók iskolájába vinném őket, hanem oda is, ahol talán nem várhatnának semmi újat. Az ilyen iskola meglátogatása utáni megbeszélés sok tekintetben értékesebb lehet, mint egy nagyszerűen előkészített látogatást követő. Lélektani, neveléstudományi képzettsége legyen modern. Sok tekintetben itt még nagy hiányok vannak: a legújabb kutatások eredményei nem jutottak el még addig, hogy tananyagszerűen feldolgozhatók lennének. Pedig ezek égetően fontos kívánalmak. A módszeres képzés is legyen olyan, hogy arra lehessen építeni is; legyen biztos alapja minden vonatkozásban a tanítók elméleti és gyakorlati tudásának. A környezettanulmányozás, abból helyénvaló következtetéseket levonni, megfelelő tanácsokat adni: szintén elsőrendű feladata a tanítónak. Ehhez is alapok szükségesek. Lássa meg a tanító, hogy adott esetekben milyen tanácsok, utasítások, vagy — ha erre szükség van — komoly rendszabályok alkalmazhatók. Ha ezek mellé hozzáveszem azokat a gyakorlati és elméleti ismereteket, amelyek a népiskolai tanítónak munkája során mint tárgyi tudás szükségesek, akkor bizony nem egyszerű a főiskolai képzés megoldása, mert mindezeket nyújtani úgy, hogy annak tényleg komolyan vehesse hasznát a tanító, nem könnyű dolog.

De a tanítónak népszerűtőlnek is kell lennie. A néppel való foglalkozás a legnehezebb és bizony a legálátlanabb munka. Csak az a tanító tudhat eredményesen működni ebben a körben, akit meg-

felelően előkészítettek erre. Ez az előkészítés talán a legnehezebb és a legtöbb körültekintést igénylő feladata lesz a főiskolai tanítóképzésnek. Az iskolán kívüli népművelés is nagyon nehéz és súlyos munka, de ha csak a tanmenetszerű iskolán kívüli népművelést végzi a tanító, akkor nem végzett tulajdonképpen semmit. Ott kell lennie a nép között mindenkor: ha kell tanácsadója, jóságos barátja, korholója, sok esetben jogi és egészségügyi tanácsadója, szervezeteinek irányítója, világnézetének ellenőre, nevelője. Ott kell lennie akkor is, amikor a népszeszélye ellene fordul (már pedig könnyen fordul!), mert ez legalább olyan fontos kötelessége, mint az iskolai oktatás és — mert enélkül nem sokat ér az iskolai munka! Hogy ezt megtehesse, szükséges alapos *nép-praxi* tudás: minden vidék emberének más-más tulajdonságai vannak, más a szokása, más a gondolatvilága, de más a természeti adottsága is.

Néplelektani ismeretei speciálisan magyar vonatkozásban legyenek alaposak. Tisztában kell lennie ezek mellett aránylag sok *jogi* ismerettel is. (Váltójog, szövetkezeti jog, örökösödés, illeték- és adóügyek stb.) Nem közömbös, hogy megfelelő tanácsokat tud-e adni a tanító annak a szegény embernek, aki nem mehet ügyvédhez, mert nincs rá pénze, de lehetősége sem, mert nagy távolságban lakik csak ügyvéd; félig-meddig orvoshoz is kell hasonlítani, mert sok hely van még mindig, ahová nem jut orvos, és nem is fog egyhamar jutni. A *nép-egészségügy* megközelítő megoldása különben sem képzelhető el a tanító segítségével nélkül. Nagy *szociológiai* ismeretre is szüksége lesz, hiszen ma ez nemcsak divatos, hanem tényleg szükséges ága a néppel foglalkozó ember ismeretkörének. A *kariatív* munka minden ágát, eredményét, a segítségben való leleményességet is ismernie kell. A nép világnézeti nevelésében elengedhetetlen szüksége lesz a *sajtó ismerete*, maga is ujságolvasó ember legyen, világos kritikával (erre is nevelni kell!) és azzal a jellemes lelkiismeretességgel, amely érzi a felelősséget minden reábizott magyar lélekért. A jó sajtónak segítségére kell lennie akár a terjesztés, akár a megbízható sajtótudósítás megszerkesztése is a teendő. *Ethikai, nemzetvédelmi* ismeretek, az előbbi tekintetében kiegyensúlyozottság, mértékletesség — mind, mind szükségesek.

Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a tanítónak a társadalmi életben is el kell foglalnia azt a helyet, amelyet állása megkíván, akkor eljutunk a tanítóképző főiskola egyik legnehezebb feladatához: a jövőd tanítógeneráció tulajdonképeni neveléséhez. Úri gondolkodású, úri viselkedésű tanító tudhat csak tekintéllyel rendelkezni; csak úriember vállalkozhat arra, hogy a köznép és a középosztályon át híd legyen a nemzet felsőbb néposztályai felé. Az úri vonás külső viselkedésében, társadalmi érintkezésében éppúgy meglegyen, mint a belső életében. *Finom, mások baját, titkolt szenvedését megérző* azokon tapintatosan segíteni akaró, ideális lélek az, amit egy tanítótól az élet megkíván.

Vásároljon közvetlen a gyártól gyapjúszövetet

TRUNKHAHN
MAGYARORSZÁG KATOLIKUS
KÉZBEN LEVŐ EGYETLEN
POSZTÓGYÁRA

Éldadás:
VI. TERÉZ KRT. 8.
IV. PROHÁSZKA OTTOKAR-U. 8.

KÉRJEN MINTÁKAT! TARTÓSSÁGI GARANCIA!

Az új tanítóképzés megindulását ezévi szeptemberre várják. Nem közömbös azonban előbb tisztában lenni azokkal a kérdésekkel, amelyek eddig is szükségessé tették ezt a reformot. Tudjuk, hogy sokan igyekezni fognak majd itt is bizonyos eltéréseket előidézni. Azzal is tisztában vagyunk, hogy éppen anyagiak miatt nem lesz olyan arányú a megoldás, mint aminőt várhatna a tanítóság.

Ezek a sorok azonban éppen a jövőbeni tanítóság érdekében íródtak. Engedjék meg egyszer nekünk, hogy előre gondoljunk azokra a nehézségekre, amelyek az életben jövőbeni testvéreinkre várnak, amelyekről viszont sokszor éppen illetékes közegek szeretnek megfeledkezni. A tanító munkája nemcsak szép, nemcsak szent hivatás, hanem felelősségteljes nagy munka is, amelyre komolyan elő kell készíteni majd azt a fiatal tanítónemzedéket, amelynek meg kell újítania az ország képét. Eddig is megtettek a tanítóképzők mindent, de az igazi, eredményes munkára nekik sem volt idejük.

A főiskolai képzésnek lesz ideje; lesz módja is, mert mindehhez nem kell pénz, csak körültekintő gondoskodás.

A falu és a népoktatás.

Irt: Kimmel Gáspár.

A faluról beszélgetnek mostanában mindenfelé. Megéreztek valahára az idők szavát. Csak az a kár, hogy a dolgok velejére ritkán tapintanak. A dolgoknak ugyanis egészen más az arcuk fentről nézve, mint lentől. Időszerű tehát, hogy a nép között élő tanult emberek is hallassák szavukat, hogy ezzel esetleg helyesebb irányba tereljék a gondolatot.

Heves vita fejlődött ki annakidején a Nemzetnevelés hasábjain vitéz Farkas László és Kisházi kartársak között a népoktatás fejlesztéséről. Vitéz Farkas azt állította, hogy a levante-intézményt kellene kibővíteni a harci erények és egyéb nemzeti tulajdonságok hangsúlyozásával és megnevelésével. Néhányan felszólaltak vitéz Farkas mellett, de inkább csak Kisházi hevesességét kifogásolták. A vita elcsendesedett és azóta látszólag a gondolat is elaludt.

Ezen a látszólagos közönyön nem lehet csodálkozni. A közoktatásügyi kormány az egyenlő elbánás elvének hangoztatásával és egyoldalú intézkedésével, a konjunktúra után a falusi iskolamestereket valósággal a falu sarába ragasztotta, másrészt munkával terhelték túl őket. Ezen azonban kár keseregni, mert tény, hogy a jóakarattal ritkán találkozunk e téren. A felelősséget csak úgy háríthatjuk el magunkról, ha a világszerte dúló erkölcsi és világnézeti harcok közepén nem veszítjük el életkedvünket és egyszerűségünket, tudásunkat és erőnket a nemzet rendelkezésére bocsátjuk.

Tanítói összejövetelek kedvenc közhelyévé vált: „Az ifjúság, a nemzet jövője kezünkben van!” Ez ma már nem egészen helytálló. A lélektan mondja — tapasztalatból is tudjuk —, hogy a szorosan vett 12 év, ameddig tulajdonképpen a mi kezünkben van az irányítás, messze van attól a 20 évtől, amikor

az ifjúság megkomolyodik, megállapodik. A kamaszkorban, az ifjúság legválságosabb idejében, amikor a biztoskezü, avatott vezetőre legnagyobb szüksége volna: kicsúszik kezünkől az ifjú nemzedék. A hevílékeny, állhatatlan fiatalság szabadulva a kényelmetlen korlátok közül, a legtöbb esetben szabadszájú, vallástalan, virtuskodó, iszákos, lelkiismeretlen emberek prédájává válik. Merészségük, fékezhetetlenségük, hősködésük közelebb áll fiatal lelkükhöz és részben vagy egészben az ösztönök rabjává lesz.

Súlyosbítja a helyzetet a lelkiismeretlen, rossz sajtó. Cáfolni már nem lehet, mert a közvetlen kapcsolat megszakadt. Másrészt talán irigynak is tartja azt, aki erről le akarja beszélni, esetleg meg is gyanúsítja, hogy a fejbólogató kulik közé akarja tuszkolni, érdeke és meggyőződése ellen. A nyáj körül járó ordító farkasok tudják ezt és alaposan ki is használják.

Amíg a népi lélek romlatlan, istenfélő, buzgó volt, amíg tiszta erkölcsi ösztönével megérezte és szinte kritikátlanul, mélységes hittel fogadta az ígét, amíg a hagyomány, a népszokás, a népviselet és népdalok magát a népet, illetve annak lelkületét tükrözték, nem volt baj. Amióta azonban megtanítjuk olvasni és mások adják adják kezébe az olvasmányt, amióta megtanítjuk az alapismertekre és másokra marad az alkalmazás, amióta a sajtó- és szólásszabadságot sokan lelkiismeretlenül kamatoztatják, meg kell gondolni, meg kell nézni, csakugyan a mi kezünkben van-e az ifjúság, a nemzet jövője?!

A technika fejlődése, a forszírozott ütemű élet, az egyre nehezebb gazdasági viszonyok, a kultúra fejlődése az iskolát fokozott feladatok elé állítja. A népiskola tanterve erősen zsúfolttá vált. Bár gyönyörű az elgondolása, bár mindenképpen mestermű, de jelenlegi formájában mégis meg kell állapítani:

1. Nem alkalmazkodik 100%-ban a gyermek lelki adottságaihoz és értelmi fokához. Túlzsúfolt.

2. Gyakorlati eredménye kevés, mert a gyermek nem tudja a tanultakat megvalósítani, mert a mindennapi életben véleménye nem mértékadó. Mire idővel megadódik az alkalom, jórészt elfelejti a tanultakat.

3. Nem veszi figyelembe a különleges falusi viszonyokat a szorgalmi idő tekintetében.

4. A nyolc osztályú népiskola sem szüntetheti meg a fentemlített hiányosságokat, mert a korhatár itt is legfeljebb 14 év, ami éppen a kamaszkor elejére esik, másodsor még kényelmetlenebb volna az ismert falusi élet és gazdasági viszonyok mellett.

Általában panaszkodunk, hogy a falu egyre valástalanabb lesz, beszélünk az egykéről, a jazz-tempó térhódításáról, a pónyviadalok terjedéséről, a népszokások és viselet elhanyagolásáról, hogy a földműves restelli foglalkozását, a külföldimádatról, úrgyűlöletről és úrhatnamságról, a népegészségügy hiányosságairól, gyermekhalandóságról, helytelen és rendszertelen táplálkozásról, rendszertelen termelésről stb. Ezek életjelenségek, melyek azért vannak, mert nem állt rendelkezésre megfelelő eszköz a

megelőzésre. Az iskola az élet számára nevel és ha az életben hibák vannak, azok részben az iskolát is vádolják.

Igaz, hogy a nevelés nem mindenható és leg-tökéletesebb rendszerek is hagynak kívánni valót, de tény, hogy elmaradtunk valahol. Ezt különben belátták az illetékesek is, mert pótlásul megszervezték a levente-intézményt és a népművelést.

A levente-intézmény szép eredményeket ért el eddig és több külföldi állam is utánozza. Hibája azonban vannak. Ezek: az oktatók nem mind nevelők. Közismert dolgokat nem tanulnak a levonték, a lelkeskedő papságnak a közreműködésére nem nagy súlyt helyeztek eddig, hitoktatás nem volt, sok egyesületben sportra nevelik a fiúkat, igazi sport-szellem és önmérséklet nélkül és sokszor dulakodással a barátságtalan mérkőzés.

Az iskolán kívüli népművelés is szépen működik, ahol széles látókörű, lelkes vezető kezében van, azonban itt is relatív az eredmény, mert a hallgatóságra nem lehet mindig számítani és rendesen azok maradnak távol, akikre a legnagyobb szükség volna és akikre a legjobban ráférne az oktatás.

A különféle hitbuzgalmi egyesületek is szépen működnek, ahol megfelelő ember van, de a levente-egyesület és a népművelés intézményével együtt elsősorban a népoktatás hiányosságait kénytelenek pótolni. Ha a fa koronája elszárad, oldalhajtások nőnek. Ez a természetben is így van. Ez azonban beteges tünet és a jó kertész tudja a dolgát. A régi száraz helyett új és egészséges koronát nevel a megfelelő oldalhajtásokból.

A lelkeskedő papság, a testnevelési tanács, a népművelési titkárok, tapasztalt tanítók, a mezőgazdasági kamarák bevonásával új és a falusi viszonyok és követelményeknek megfelelő tantervet kell kidolgozni, 6—20 éves korig terjedő szorgalmi idővel.

Az egy tanítóra eső tanulók számát korlátozni kell az osztatlan iskolában, az osztott iskolában növelni, miáltal sok osztatlan iskolát legalább részben osztottá lehetne tenni.

Az osztatlan és részben osztott iskolákon kezdve vetítőkészülékkel kell ellátni az iskolákat, a tanítónak pedig, aki — rendszerint — egy földel alatt lakik az iskolával, lehetővé kell tenni, hogy önköltségi áron, kedvező fizetési feltételek mellett jó hangszórós rádiót szerezhessen be, amit az iskolában felhasználhatna. Budapest II. pedig tervszerűen adhatna bizonyos szaktárgyakat, ünnepélyeket stb. Üzemköltség fejében persze bizonyos összeggel kártalanítani kellene a tanítót.

A kántortanítók illetményeit becsületesen és igazságosan rendezni kell, mint az állami és községi kántortanítókét. A földbirtokot pedig mintagazdasággá kell alakítani — egyelőre ott, ahol kéri — és a beruházásra ebben az esetben 1000—2000 P kamatmentes kölcsönt kell folyósítani hosszú lejáratra. A mintagazdaság a járás vagy megye területén működő gazdasági szakiskola irányítása és felügyelete alatt állana és könyvelésre volna kötelezve.

Meg kellene alakítani az iskolák termelő- és hitel-szövetkezetét, melynek keretein belül értékesítenék a házinyulat, gombát, selyemhernyót, galambot,

gyógynövényt, esetleg csigát, rongyot, vasat, bőrt és mindazt, amin eddig az idegenek meggazdagodtak. Ha ezt valaki keresztülvinné, nem kellene többé a szövetkezetbe erőszakolni az atyafiakat és nem kellene irigyelni a bulgárokat. A szövetkezet autonóm volna, a tanító legfeljebb aféle ellenőr lenne. Kötelezni kellene minden házigazdát, hogy minden iskolásgyermek részére adjon 1—2 □-m kertet, melyet a megbeszélés szerint megművelne és az évenként tartandó bírálat alapján díjazva lenne. A nagyobbak, akik már etetnek, vagy kocsiznak, az istállóval, jószággal vennének részt a versenyben. Fokozatosan ki lehetne ezt terjeszteni az egész gazdálkodásra és az olyan sokat emlegetett minőségi termelés is meg lenne oldva. Kis pénzüket pedig szívesen őrizné a postatakarék és minden módszerkedés nélkül örömmel, jókedvvel megtanulnák az úgynevezett «Gazdaságtant», könyvelést, üzemttervet, leltárt, postai ügyiratokat stb., a sokgyermekes szülők pedig igen szép jövedelemtöbblet-hez jutnának, a nemzeti vagyon pedig gyarapodna. Így megismernék azt a tiszta örömet, amit munkájuk eredménye okoz, megtanulnának a pénzzel bánni, nem kellene kiszedni a madarakat, ha állatszeretetüket ki akarják elégiteni. A szerzett ismeretek alaposak volnának és nem ragaszkodnának az elavult módszerekhez, mert megismernék az új elveket a gyakorlatból. (A közös gyakorló terület nem célravezető, mert a tanuló közvetlenül nem látja munkája eredményét. A díjazásra bőségesen futná a ½%-os pótdadó, ami vissza is térülne az arra érdemeseknek.) Ez volna az igazi falusi munkaiskola.

A nehézkes és merev tankönyvrendszerről át kellene térni a hetilapok rendszerére, mit az arra való kiváló pedagógusok és szakemberek szerkesztenének, akik most vezérkönyveket írnak, ami a sovány felekezeti erszények számára szinte megfizethetetlenek. A lapokban megszólalhatna a klasszikus és az élő irodalom és fel lehetne tárni a falu előtt a nemzet szellemi kincseskamráját. — Mellékesen szólva a tankönyvek ezt eddig nem tették és nem is tehették, mert nélkülözték az újság rugalmasságát. Művészi és bőséges illusztrálásokkal el lehetne tekinteni attól, hogy minden tanító egyben jó rajzoló is legyen és általában kevesebb fáradtsággal jobb és nagyobb eredményt lehetne elérni. A tankönyvek teljes kiirtása természetesen túlzás volna. Mindenestre ellenük szól a gyermeklapok közkedveltsége. A tanítói körök és a szerkesztőség közti állandó kapcsolat folytán szinte eleven, évről-évre új tanterv készülhetne, amely az eleven, lüktető élettel volna azonos.

Ebben a szellemben és elgondolásban az erkölcsi és honpolgári nevelés is eredményesen érvényesülne, mert módot találnánk, hogy mindent a maga idején tárgyaljunk. A munkabeosztást a következők szerint gondolnám:

A jelenlegi hat osztályos iskola szorgalmi ideje szeptembertől júniusig napi négy órával szerepelne. Szeptembertől novemberig és márciustól júniusig a délutánokon kirándulás, játék, ünnepélyekre való előkészítés, szövetkezeti órák, gyógynövénygyűjtés, selyemhernyótenyésztés stb. szerepelne

Novembertől márciusig délutánonként a leányok járnának iskolába 12 évtől 15 évig és tanulnák mindazt, amit becsületes családjának és egy jó háziasszonynak tudni kell.

Ugyanez időben este 6-tól 9-ig járnának a fiúk, jobban mondva a leventék — ebben az időben ezidőszerint úgyszemint tanulnak sokat — és tanulnák mindazt, amit egy jó gazdának, öntudatos és vallásos állampolgárnak tudnia kell. Ez mindkét nem-beli ifjúságnál 4 hónap 4 hetében heti 5 nappal és napi 3 órával évi 240 óra.

Ilyen formában még a teljesen osztatlan iskolában is keresztül vihető a falusi népoktatás modernizálása. Tagadhatatlan azonban, hogy ez az év 4 hónapjában napi 9 órát jelent! Ami több az elégnél! Ha azonban csak feleannyi megértést tapasztalnánk, mint amennyi lelkesedéssel mi csináltuk eddig a leventét, népművelést stb., menne a dolog. Annál is inkább mehetne, mert annyit eddig is kellett dolgozni, csak a kívánt eredmény marad el a rendszertelenség és szervezetlenség miatt. Könnyebbé tehetnénk a tanulást, ha pl. ebben az esetben nem gyilkolnánk a telekkönyvvel azt a szerencsétlen 10—11 éves gyermeket, hanem 19—20 éves fiú tanulná, aki talán nem sokára örököl is. A házasság szentségét nem kellene okvetlenül ugyanebben a korban tanítani, hanem megtanulná a 18—20 éves fiú és a 14—15 éves leány. Ha a tanulók létszámát az osztatlan iskolában legalább 30 tanulóban maximálnák (a teljesen osztott iskolában pedig ellensúlyozásul 70—80-ra lehetne emelni), a kis osztálylétszám lehetővé tenné a rövidített órát is. Különben is ilyen elosztás mellett az osztatlan iskola meg is szűnne és két tanerős iskolánál már csak napi 7 órára volna szükség. Mindenesetre heti 5 nap jöhetne csak számításba, mert egy teljesen szabad napra szüksége van a tanítónak. Vasárnaponként második harangszóra az iskolába gyűlt összes fiatalság elpróbálná az egyházi énekeket. El lehetne készíteni az ifjúságot a legnagyobb áldozat, a szentmise hallgatására. Eddig ezt elhanyagoltuk és különösen a fiúk könnyű nélkül mennek a templomba, a kóruson, a kórus alatt vagy a sekrestyében unatkoznak, rendetlenkednek és nagyon kevés közönséget éreznek a miséző pappal és a mise menetével. Délután mehetne a lövészet és a sport, mint eddig. Az utóbbit azonban a jólképzett oktatók és segédoktatók is elvégzik. A karácsonyi és húsvéti gyónások előtt a lelkeskedő papság kis elmélkedéseket, közös lelkiismeretvizsgálatot tarthatna, ami a minimumra csökkentené a felületes, rossz gyónást.

Ezzel egyszer és mindenkorra el volna intézve az esti kujtorgás is és más hibák, amikről eddig panaszkodtunk. Magyar népünk egyik fő hibája, hogy az egyesületi élettel, szövetkezettel, haladással szemben közönyös. Az idő sürget. Halasztást nem tűr. Az építést alulról kell kezdeni. Az új életre, az új küzdelmekre, új, testileg ép, lelkileg kiegyensúlyozott és vértezett, Istent és hazáját szerető magyarokat kell nevelni, akik foglalkozásukat ismerik és szeretik, a gazdasági életet minden vonatkozásában ismerik, akiknek engedelmeskedik a betű és jó ismerősük ez; mert a magyar gondolatért csak

az élhet, halhat, aki azt minden vonatkozásában ismeri. Ezeket nem lehet majd félrevezetni sem kívülről, sem belülről jövő téveszmékkel. Politikailag érett, vallásos emberek lesznek, akik meg fogják érteni a szövetkezeti gondolatot és általában ki lehet majd küszöbölni hibáinkat, melyek eddig is annyiszor okozták már vesztünket.

Ehhez azonban szükséges, hogy mindent a maga idején tanítsunk, amikor a legtöbb eredményt várhatjuk; az ifjúságot legválságosabb idejében ne hagyjuk magára, mert épp ebben az időben dől el, kiből milyen ember lesz!

A történelmi fejlődés vagy hanyatlás mindig a népek szervezettségéből és felkészültségéből, vagy letargiájából adódott. A kultúra fejlődése mindig zavarokat, sőt katasztrófákat okozott ott, ahol nem akarták azt idejében tudomásul venni. A világháború és a nyomában járó óriási fejlődés, másrészt a borzalmas erkölcsi hanyatlás nem a csendes tűnődés ideje. Fokozott éberségre, lelkiismeretességre van szükség fent és lent. Aki ez ellen vét, az az újabb ezredév és a kilencmillió magyar sírásója lehet, sőt annál is több és nem hiszem, hogy borzalmas bűne bármiképpen is menthető volna.

ZENEI ROVAT

A Szent István-Társulat Zeneműosztályának közérdekű értesítései és ajánlatai.

UJDONSÁGOK:

Az Eucharisztikus Kongresszus énekei.

A) Kongresszusi himnusz egyszólamra:

Kótás éneklap, magyar szöveggel	—01 P
Orgonakíséret, magyar szöveggel	—50 «
Kótás éneklap a pápai himnusz és a kongresszusi himnusz dallamával, latin szöveggel	1.— «
Orgonakíséret a pápai és a kongresszusi himnuszhoz, latin szöveggel	—50 «

B) Kongresszusi himnusz énekkarra:

Gyermek- vagy nőikar (3 szólamra), partitúra	—40 P
Férfikar (4 szólamra), partitúra	—40 «
Vegyeskar (4 szólamra), partitúra	—40 «
Mindegyik karműhöz szólam kapható, ára 8 fillér.	

C) A kongresszus magyar népénekei:

Kongresszusi énekrend (25 énekkel)	—06 P
(Egységes szövegek és dallamok a «Szent vagy, Uram!»-ból.)	

«Szent Vagy, Uram!» énekkönyvek az ünnepségek hivatalos énekeivel:

Énekkönyv 117 énekkel, fűzve	—10 P, kötve	—14 P
Kis szöveggönyv 155 énekkel, fűzve	—36 P, kötve	—56 «
Kis kótás énekkönyv, 158 ének kótával ..	1.50 «	
Teljes szöveggönyv 306 énekkel, félvászon ..	1.80 P, vászonkötésben 3.—, bőrkötés ..	14.— «
Teljes kótás énekkönyv, 306 ének kótával ..		2.— «
«Szent Vagy, Uram!» énektár (orgonakönyv), félbőrkötés		30.— «

Bármely zeneművet szállít és szíves megrendelést kér

a Szent István-Társulat zeneműosztálya,

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 2.

KATOLIKUS TANÜGYI KÖZLÖNY

3. szám.

TARTALOM.

Rendeletek.

1718/1937. sz. : a hadivonatkozású tárgyak megbecsüléséről.

103/1938. sz. : a népiskola felsőbb osztályait végzett tanulók polgári iskolai különbözeti és magánvizsgálata tárgyában.

330/1938. sz. : a 18. életévüket betöltött magyar állampolgárok bejelentési kötelezettsége tárgyában.

460/1938 sz. : ifjúsági könyvtárjegyzék beküldése tárgyában.

RENDELETEK.

1.

A bíboros hercegprímás 1718/1937. számú rendelete a hadivonatkozású tárgyak megbecsüléséről.

Valamennyi katolikus iskola tanügyi hatóságának, igazgatóságának.

1. Miheztartás végett közlöm a m. kir. honvédelmi miniszternek hozzám intézett 29.477/Elnökség A—1937. számú következő rendeletét :

«Tudomást szereztem arról, hogy állami felügyelet alá nem tartozó egyes vidéki iskolák a hadivonatkozású tárgyak hadtörténelmi, illetőleg muzeális értékét nem méltányolják oly módon, amint azt dicső katonai hagyományaink megkívánják.

Az említett muzeális tárgyak hadtörténelmi értéke fel nem ismerésének tudható be az a több alkalommal előfordult eset, hogy állami felügyelet alá nem tartozó egyes vidéki iskolák csere vagy eladás útján sok olyan hadtörténelmi vonatkozású muzeális tárgyat juttattak magángyűjtők kezébe, amelyek egyrészt tekintélyes értéket képviselnek, másrészt pedig, — miután sorsuk a magángyűjtők kezében bizonytalanra válik, — az ország számára csaknem elveszettnek tekinthetők.

Igy a hadivonatkozású értékeink lassanként és könnyen kikerülhetnek a külföldre, és ez által katonai hagyományaink ápolása terén — tárgyi vonatkozásban — pótolhatatlan veszteségek keletkeztek.

Amidőn a hadivonatkozású muzeális anyag nagyobb megbecsülésére és az elkallódástól való megmentésére van szerencsém a figyelmet felhívni, tisztelettel kérem, hogy a hatásköre alá tartozó iskola tevékenységét oly irányban szíveskedjék befolyásolni, hogy valahányszor az iskola csere vagy eladás útján hadivonatkozású muzeális tárgyakat ohajtana értékesíteni, előbb a m. kir. Hadimúzeummal lépjen érintkezésbe, hogy a Hadimúzeum nem tart-e igényt a kérdéses tárgyra.

Ettől függetlenül tisztelettel felkérem, hogy az iskola nem helyi jelentőségű — 1715 utáni — had-

történelmi anyagát megfelelő ellenérték fejében a m. kir. Hadimúzeumnak felajánlani szíveskedjék.»

2.

A bíboros hercegprímás 103/1938. számú rendelete a népiskola felsőbb osztályait végzett tanulók polgári iskolai különbözeti és magánvizsgálata tárgyában.

Valamennyi katolikus polgári iskola tanügyi hatóságának, igazgatóságának.

A katolikus polgári iskolákra nézve is kötelezővé teszem a vallás- és közoktatásügyi miniszternek 49.000/1937. V. 2. számú következő rendeletét :

«1. A polgári iskoláról szóló 1927. évi XII. t.-c. végrehajtása tárgyában 640—0—37/1930. számú rendelettel kiadott Utasítás 7. §-a, továbbá az állami polgári iskolák Rendtartási Szabályzatának 9. §-a lehetővé teszi, hogy a népiskola ötödik osztályát végzett tanulók a polgári iskola második, a népiskola hatodik osztályát végeztek a polgári iskola harmadik osztályába rendes tanulóul felvételt nyerjenek, ha az 59.504—1926. számú (a keb. Hivatalos Közlöny 1926. évi 16. számában megjelent) rendeletben megállapított *különbözeti (felvételi)* vizsgálatot sikerrel leteszik.

A gyengébb tanulók különbözeti vizsgálata és polgári iskolai továbbtanulása körül tett kedvezőtlen tapasztalatok alapján e rendelkezést úgy módosítom, hogy ezentúl ily különbözeti vizsgálat valamely polgári iskolánál csupán az iskolaév elején, szeptember 30-ig szóló határidővel engedélyezhető s ilyen vizsgálatra csak az a tanuló bocsátható, aki a népiskola előbb megjelölt osztályát a *közvetlenül megelőző tanévben* — az ének, kézimunka és testgyakorlás figyelmen kívül hagyásával — *minden tárgyból legalább jó eredménnyel* végezte el. A vizsgálati engedélyt magán polgári iskolákhoz az illetékes tankerületi kir. főigazgató, más jellegű iskoláknál az igazgató adja.

A különbözeti vizsgálat engedélyezésének az a célja, hogy a népiskola ötödik vagy hatodik osztályát végzett jó előmenetelű tanulók idővesztés nélkül folytathassák tanulmányaikat a polgári iskolában, ennél fogva az ötödik vagy hatodik osztályt nem a közvetlenül megelőző tanévben végzett tanulók, akik a rendes tanulástól és az iskolai rendtől többnyire el is szoktak, továbbá azok, akiknek bizonyítványa nem felel meg az előbbi előmeneteli feltételeknek — a népiskola hatodik vagy nyolcadik osztályát végzettek nézve a jelen rendelet 2. pontjában tett kivétellel — polgári iskolai különbözeti vizsgálatra engedélyt nem kaphatnak s polgári iskolai tanulmányaikat csak mint első osztálybeli rendes tanulók kezddhetik meg, illetve ily magánvizsgálati engedélyért folyamodhatnak. Külön is kiemelem, hogy azok a különbözeti vizsgálat letételére is jogosult tanulók, akik a polgári iskola első osztályába beiratkoznak, ezzel a különbözeti vizsgálat letételének jogáról egyszersmindenkorra lemondottnak tekintendő.

A különbözeti vizsgálat eredményét a tanuló népiskolai bizonyítványára, a különbözeti vizsgálatok polgári iskolai nyilvántartásába, és ha a tanuló a vizsgálat sikere esetén a polgári iskolába rendes tanulóul beiratkozik, anyakönyvi lapjának jegyzet rovatába is be kell vezetni.

Különbözeti vizsgálatra nem kaphatnak engedélyt azok, akik a népiskola ötödik vagy hatodik osztályát bármilyen eredménnyel sikeresen elvégezték, de polgári iskolai magántanulók akarnak lenni. Az ilyen egyéneknek a polgári iskolai első és második osztályáról teljes magánvizsgálatot kell tenniük, és a két vizsgálat közt egyévi időnek kell elteltie. Az első és második osztálybeli magánvizsgálatra egy határidőben, vagyis úgynevezett összevont magánvizsgálatra csak 14 évnél idősebb folyamodók nyerhetnek kivételes engedélyt.

2. Minthogy a 3304/1937. eln. számú rendelettel a népiskolák hetedik és nyolcadik osztálya számára kiadott egységes, átmeneti tanterv a polgári fiúiskola, valamint a polgári leányiskola harmadik és negyedik osztályának tantervétől lényegesen eltér, a népiskola hetedik vagy nyolcadik osztályát végzett tanulók *különbözeti* vizsgálattal nem szerezhetik meg a polgári iskola harmadik vagy negyedik osztálybeli bizonyítványát. A népiskola hetedik osztályát végzett tanulóknak a polgári iskola első, második és harmadik osztályáról, a nyolcadik osztályt végzetteknek a polgári iskola mind a négy osztályáról kell külön-külön magánvizsgálatot tenniük, ha a polgári iskola harmadik, illetve negyedik osztálybeli bizonyítványát akarják megszerezni. Azok a tanulók, akik a hetedik osztályt legalább jó eredménnyel végezték el, és már betöltötték 14. életévüket, kérelmükre polgári iskolai első és második osztálybeli összevont magánvizsgálatra és ennek sikere esetén már három hónap múlva harmadik osztálybeli magánvizsgálatra kaphatnak az illetékes kir. főigazgatótól kivételes engedélyt. A nyolcadik osztályt sikeresen végzettek (korra és tanulmányi eredményre való tekintet nélkül) a polgári iskolai harmadik osztálybeli bizonyítványnak az előbb részle-

tezett időkedvezménnyel való megszerzése után a negyedik osztálybeli magánvizsgálat három hónap múlva való letételének megengedéseért is folyamodhatnak.

Ha a népiskola hetedik vagy nyolcadik osztályát végzett tanulók a polgári iskolába mint rendes tanulók kívánnak fölvételt nyerni, — bizonyítványaik rendűségére való tekintet nélkül — engedélyt kaphatnak a népiskola hatodik osztályát végzettek számára előírt különbözeti vizsgálatra, és ennek sikere esetén felvehetők a harmadik osztályba. Ez a különbözeti vizsgálat is csak szeptember végéig terjedő vizsgálati határidővel engedélyezhető, és csak azok nyerhetnek — magán polgári iskoláknál a főigazgatóktól, az állami, községi, társulati és izraelita iskoláknál az igazgatótól — engedélyt az ilyen vizsgálatra, akik a népiskola hetedik vagy nyolcadik osztályát a közvetlenül megelőző tanévben végezték el. Magánvizsgázók különbözeti vizsgálatra engedélyt nem kaphatnak.

3. Azok a tanulók, akik a népiskola nyolcadik osztályát sikerrel elvégezték, kérelmükre a továbbképző népiskola látogatása alól fölmenthetők, az iparos- és kereskedőtanonciskolai fölvételnél pedig úgy kezelendők, mint azok, akik a polgári iskola negyedik osztályát elvégezték.

Egyéb tekintetben, így a köztisztviselői minősítés, a tanító-, tanítónő- vagy óvónőképzőintézetbe, felső kereskedelmi iskolába, felső mezőgazdasági iskolába, felső ipariskolába, ipari szakiskolába, nőipariskolába vagy más hasonló fokú intézetbe való fölvétel, s az 1922. évi XII. t.-c. 84. §-ának utolsó bekezdésében, továbbá az 1936. évi VII. t.-c. 21. és 24. §-aiban megjelölt ipari előképzettség szempontjából a népiskola nyolcadik osztályának elvégzése nem egyenlő értékű a polgári iskola negyedik osztályának elvégzésével.

4. A fentiekől eltérő korábbi rendeleteket hatályon kívül helyezem.»

13.

A bíboros hercegprímás 330/1938. számú rendelete a 18. életévüket betöltött magyar állampolgárok bejelentési kötelezettsége tárgyában.

Valamennyi katolikus közép- és szakiskola igazgató-ságának.

Mihez tartás végett közlöm a vallás- és közoktatásügyi miniszternek 23.613/1937. eln. számú következő rendeletét:

«A 7270/1930. M. E. számú rendelet alapján a bejelentési kötelezettség szabályozása tárgyában a m. kir. belügyminiszter úr által kiadott 122.700—1935. B. M. számú rendelet 1. §-ának b) pontjában foglalt rendelkezés szerint minden magyar állampolgár életének 19. évébe való belépését annak az évnek január 31-éig, amelyben a 18. évét betölti, bejelenteni köteles.

A bejelentés az előírt minta szerinti és erre a célra szolgáló bejelentőlapok kitöltése útján történik.

A bejelentőlapok Budapesten a rendőrszobákon, városokban és azokban a községekben, ame-

lyekre a m. kir. rendőrség hatásköre kiterjed, a rendőrkapitányságon vagy rendőri kirendeltségen, egyéb helyeken a községi vagy körjegyzőnél vehető át, és kitöltés után ugyanoda szolgáltatandók vissza.

A bejelentőlapokon az összes adatokat pontosan és a valóságnak megfelelően kell feltüntetni. A bejelentett adatok valóságáért a bejelentésre kötelezett, a bejelentés megtörténteért a bejelentésre kötelezettel együtt a szállásadó (családfő) is felelős.

1938. évi január 1. és 31. között, tehát az 1920. évben született ifjak kötelesek magukat külön bejelenteni tekintet nélkül arra, hogy más bejelentőlapon, avagy szülőiknek vagy hozzátartozóiknak bejelentőlapján már eddig is be voltak jelentve.

Aki a bejelentést elmulasztja, kihágást követ el és azt a 122.700/1935. B. M. számú rendelet 1. §-értelmében kell büntetni.

Magasabb állami érdekek szükségessé teszik, hogy az érdekelt korosztályba tartozó ifjak bejelentési kötelezettségüknek kivétel nélkül eleget tegyenek, miért is felhívom Címet, sürgősen intézkedjék az iránt, hogy minden olyan állami és nem állami tanintézetben, amelyek tanuló ifjúsága között 1920. évi születésűek lehetnek, a fentebb előadottak azzal a figyelmeztetéssel tétessenek közhírré, hogy az em-

lített évben született ifjak a 19. életévükbe lépését az erre a célra szolgáló és előírt mintájú bejelentőlapok kitöltésével és benyújtásával 1938. évi január hó 31. napjáig feltétlenül és annál is inkább jelentsek be, mert a mulasztást elkövetők kihágási eljárás során felelősségre vonatnak és pénzbüntetéssel sújtatnak.»

4.

A bíboros hercegprímás 460/1938. számú rendelete a katolikus ifjúsági könyvtárjegyzék legutóbb megjelent példányának beszolgáltatása tárgyában.

Valamennyi katolikus iskola igazgatóságának, tanügyi hatóságának.

A bíboros hercegprímás elrendelte, hogy azok a katolikus iskolák, ahol a Szent István-Társulat kiadásában 1931-ben megjelent 5. számú ifjúsági könyvtárjegyzék és ennek első pótfüzete rendelkezésre áll, ezeket lehetőleg rövid időn belül, hacsak átmeneti időre is, küldjék meg a Katolikus Tanügyi Tanács irodájának (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. II. 17.). A Katolikus Tanügyi Tanácsnak külön e célra megalakított bizottsága a nm. Püspöki Kar rendeletére felülvizsgálja és kiegészíti a katolikus iskolák ifjúsági könyvtárjegyzékét. Ez az új könyvtárjegyzék feleslegessé tesz minden eddig megjelent hasonló munkát.»

HIRDETÉSEK

A katolikus középiskolák
számára szükséges

Iskolai

nyomtatványok

sajtó alatt vannak.

Megrendelhetők a kiadónál:

Szent István-Társulat

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Korszerű oktatás

Irta

Sebess Gyula.

Megrendelhető

a Szent István-Társulat

könyvesboltjaiban.

Ára 3.— pengő.

Most jelent meg

TANTERV ÉS UTASÍTÁS

a mindennapi és általános továbbképző katolikus népiskolák számára. Kibocsátotta a magyar püspöki kar az 1937. évi március hó 17-én tartott tanácskozásán.

Az 592 oldalnyi, sűrű szedéssel készült kötet nettó ára

4.— pengő.

Portókötség szíves beküldését kérjük. Egy pld. portója 16 fill.

A nm. püspöki kar rendelete szerint «minden kat. népiskola köteles az Új Tantervet és Utasítást tanítói könyvtára céljaira és minden tanítója számára beszerezni».

Megrendelhető a Szent István-Társulatnál

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

ISKOLAI SZÓTÁRAK:

Bitter—Puhr. Német-magyar szótár, vászonkötésben **6.—**

* **Bitter—Puhr.** Magyar-német szótár, vászonkötésben —.—

* **Jirka—Vézner.** Latin-magyar szótár, vászonkötésben —.—

Birkás. Francia-magyar szótár, vászonkötésben **4.—**

Birkás. Magyar-francia szótár, vászonkötésben **4.—**

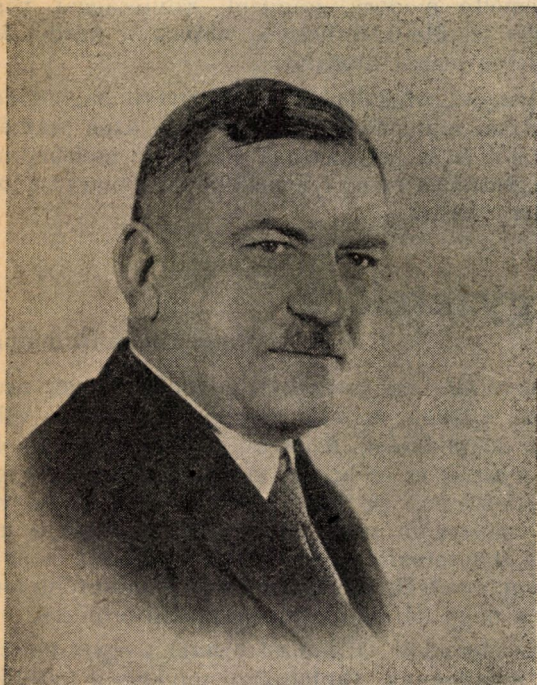
* A csillaggal jelöltek sajtó alatt.

Megrendelhető a **SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT** könyvkiadóhivatalában

(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám) és könyvesboltjaiban:

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2., Szeged, Kárász-utca 14., Pécs, Széchenyi-tér 18., Cegléd, Rákóczi-út 2., Balassagyarmat, Rákóczi fejedelem-út 20., Győr, Deák Ferenc-utca 2., Debrecen, Szent Anna-utca 10—12.

ÉRTÉKEINK:

Bajnok Géza.

Bajnok Géza Dunakeszin született 1887-ben, úgy atyai, mint anyai ágon régi tanítócsaládból. A budapesti I. ker. állami tanítóképzőben, 1906. évben szerezte kitűnő rendű oklevelét. Mint harmadéves növendék az intézet tanítási versenyén első díjat nyert. A tanítóképző elvégzése után szülőfalujában, Dunakeszin választották meg, édesatyja mellé, aki a községnek 40 éven át működő kántortanítója volt. Édesatyja nyugalombavonulása után, 1909-ben, mint kántortanító, édesatyja örökébe lépett. Mint fiatal tanító sokat munkálkodott a járási közművelődési egyesületben, előadásokat tartott, dalárdákat szervezett, dalosversenyeket rendezett az egész járás területén. Az Országos Magyar Iskolaegyesülettől több ízben nyert pénzbeli kitüntetést, majd pedig az Iskolaegyesület három járás dalárda-felügyelőjévé nevezte ki. A világháborúban két és fél évig teljesített katonai szolgálatot. Hazajövele után sokat fáradozott szociális téren, melyért több hatósági elismerést és a Vöröskereszt Egyesülettől kitüntető oklevelet is nyert. A forradalmak után a község társadalmi egyesületeinek újjáépítésén fáradozott. Munkálkodott a levanteegyesület megszervezésében, melynek helyi felügyelője lett; újjászervezte a helyi O. K. Hitelszövetkezetet, amelynek ma is igazgatósági elnöke és az ifjúsági egyesületet, amelynek ügyvezető elnöke. A Nemzeti Munkavédelem körüli fáradozásaiért belügy-miniszteri elismerésben részesült. A községi képviselőtestületnek közel három évtizede tagja, ki-nevezett elnöke a községi segélybizottságnak. Pest vármegye törvényhatósági bizottságának 1921 óta

Erdélyi József.

választott tagja. Az iskolán kívüli népművelés gondnoka. A falukongresszus alkalmával 1929-ben a vezetése alatt álló népiskola kiállításán 26 külföldi állam előtt képviselte a magyar népszokás rendszerét és fejlettségét. Szervezett iparostanonc-iskolát. A szaklapokban is találkozunk nevével. A Kat. Tanügyi Tanács népiskolai szakosztályának h. elnöke; alelnöke az Egyetemes Tanítószövetségnek, a Kat. Tanítóegyesületek Orsz. Szövetségének, az Orsz. Kántorszövetségnek, a Pestvármegyei Ált. Tanítóegyesületnek. Elnöke a Vácegyházmegyei Rk. Tanítóegyesületnek és a Székesegyházi Tanítói Körzetnek; 1927 óta egyházkerületi iskolalátogató és 1935 óta körzeti felügyelő. 1937-ben megkapta a Wodianer-díjat.

A balassagyarmati Nemzeti Iskola igazgatója, Erdélyi József, mult évi szept. 1-én nyugalomba vonult.

Negyven esztendeig dolgozott. S ezen idő alatt szellemi és fizikai erejének minden energiáját, egész lelkét beleépítette Balassagyarmat megyei város magas kultúrájába, kedves és úri szellemiségébe. A városnak nem lakosa, hanem építője volt. Azok közé a kevesek közé tartozik, akiknek egyénisége és munkássága a város arculatán a legjellegzetesebb vonások egyikét alkotja.

Bár nem ott született, méltán foglal helyet Nógrád és Balassagyarmat nagy fiai között. Miként a nagynevű festők önkéntelenül is megörökítik magukat a vásznon, melyre hatalmas kompozíciókban lánglelküket vetítik, Erdélyi József

domborművi alakja is elévülhetetlenül ott díszlik városunk szellemi falsíkján, melynek felemelésén évtizedekig fáradozott.

Léván született 1878. június 12-én. Iskoláit ugyanott végezte. Tanítói oklevelet 1897-ben nyert. Félévig Barstaszáron működött. 1898. február 1-én került Balassagyarmatra osztálytanítónak. 1898. nov. 17-én az egyház kántora. Működése első évében megalakította a templomi *énekkart* és az első zenés-misést 1898. karácsonyán tartotta. Azóta megszakítás nélkül működött a templomi ének és zenekar, mely évenként 10–12-szer gyönyörködtette a híveket.

1914. nov. 1-én lett a Nemzeti Iskola igazgatója.

1922-ben lerakta alapjait az autonóm egyházközségnek és mint az egyházközség gondnoka és 3 éven át pénztárosa, kiépítette az egyházközség adóztatási rendszerét.

Választott tagja a városi képviselőtestületnek és a vármegye törvényhatósági bizottságának.

A Dalegylettel résztvevett 1905-ben Szombathelyen, 1907-ben Egerben, 1912-ben Budapesten, 1925-ben Sopronban, 1927-ben Szegeden, 1929-ben Debrecenben megtartott orsz. dalversenyeken. Mindegyik versenyen elsőrendű díjat, 1907-ben pedig Egerben külön karnagy aranyérmet nyert. 1932-ben megrendezte a Dalegylet 70 éves fennállásának jubileumával kapcsolatban Balassagyarmaton az első kerületi dalversenyt, melyen vegyeskarával elvitte a kerület arany vándorserlegét, s azt az 1935. évben Rákospalotán tartott kerületi versenyen énekkarával védte és visszahozta. Több mint két évtizede a Magyar Dalosszövetség országos társaknagya, a Budapest-vidéki daloskerületnek pedig kerületi karnagya. Az Orsz. Dalosszövetség 1924-ben megalapította a Liszt Ferenc-emlékplakettet, hogy azzal minden második esztendőben egy budapesti és egy vidéki kiváló eredményt elért karnagyot tüntessen ki. Az első vidéki karnagy, akit ezzel a plakettel kitüntettek, Erdélyi József volt.

Kiváló tanítói működéséért 25. és 30. éves szolgálata alkalmával a V. és K. Miniszter és a Bíboros Hercegrímás úr Ő Eminenciája elismerő oklevéllel, 35. évi működése alkalmával (a Dalegylet 70 éves jubileumakor) a Kormányzó Úr Ő Főméltósága pedig a Signum Laudis-sal tüntette ki.

1906-ban Kolozsvárra pályázott a Szent Mihályról nevezett főtemplom karnagyi állására. A bírálóbizottság az összes pályázók közül az első helyen kandidálta őt. Kérvényét azonban az iskolaszék óhajára még a választás előtt visszavonta. 1907-ben, az egri dalverseny után meghívást kapott a znióváralfjai áll. tanítóképzőintézet zene-tanári állásra, pár héttel később pedig a budapesti Király Színházhoz hívták karnagynak, de ő nem ment, hanem Balassagyarmaton maradt.

Maradandó emléket állított magának a plébánia templomi orgona felállításával is, melynek árát gyűjtés és hangversenyek rendezésével, saját szorgalmával és fáradságot nem ismerő kitartásával gyűjtött össze.

A Nógrád vármegyei Madách Társaság művészeti szakosztályának 15 év óta elnöke.

E sokoldalú, minden pernyi idejét betöltő munka nemcsak nem örölte fel, de ki sem kezdte idegzetét. Mindvégig megmaradt annak a szeretetreméltó modorú, mindent szívjósággal végző ideális lelkületű embernek, akinek a kezdet legkezdetén magát mutatta.

Buzgósága fogalom, munkaszeretete hagyomány, alkotásai mindenkor célkitűzés lesz azok számára, akik jót és szépet akarnak életükben cselekedni.

Egész maga pedig felemelő példája marad a szép emberi életnek.

Jegyzetek.

Szent István Otthonunk.

Neve már van eszményei gondolatunknak. Szent István Otthon. Az első szerény tégláarak is vékonyan csörgedeznek. Azonban a szívek nagyon nehezen nyílnak és ez bizony szomorú állapotra enged következtetni. De azért hiszünk abban, hogy a név varázsa, a szent Jobb örök csodaténye meg fogja sokszorozni a Szent István-téglákat és ez az otthon, amelyet emelni óhajtunk, előbb-utóbb meglesz a nagy katolikus tanítói család öröme.

Az elgondolt Otthonról azonban egyet-mást el kell mondanunk. Budapesten ugyanis a katolikus tanítósnak nincs egy talpalatnyi helye se. A szövetségi központ kezdettől 1922-ik évtől élvezi a Katolikus Népszövetség vendégszeretétét. Dr. Ernst Sándor az otthont nyújtó gazda, ki irodát, fűtést és sok egyéb irodai támogatással segített. Teszi ezt a katolikus tanítósnak írt érzett nagyra-becsülésből. Az így nyújtott segítség tette aztán lehetővé, hogy három vidéki szociális intézményt tudtunk eddig tető alá hozni.

Azonban régi vágya a katolikus tanítósnak az, hogy az ország szívében is *«saját Otthona»* legyen. Legyen pedig azért, hogyha Pestre jó, akkor itt ne legyen idegen, hanem haza jöhessen otthonába, ahol éjjeli szállást, ügyeiben útbaigazítást stb. találhat. De emellett az otthonnal kapcsolatban legyen egy olyan *«internátus»*, ahol azon *tanítói gyermekek* lelnének *«otthont»*, akik a fővárosban *ipari, vagy kereskedői* pályán akarnak boldogulni. Ne felejtjük, hogy most már nem lehet minden tanítógyerek *diplomás*. Részint a rosta, részint a diplomák értéktelensége, a szellemi pályának való túlsúlyoltság kényszerít, hogy gyermekeink egy része az iparban, vagy a kereskedelemben keresse a jövőjét. És itt vetődik fel annak a szükségessége, hogy a tanítógyerek ne legyen kidobva a mai mostoha inassorsba, hanem katolikus intézmény védje ennek a gyermeknek a testét, lelkét a főváros fertőjétől.

Kell-e ezt részletesebben magyaráznom? Nem. Ebből mindenki megértheti, hogy erre az intézményre, mint a falat kenyérre szüksége van a katolikus tanítósnak. Azért kérjük azon csekély demonstratív áldozatot, hogy ez a szép gondolat áldásos intézményként kevesbbítse gondját a gondterhes tanítói családoknak. (K. K.)

SZÖVETSÉGI HIREK

Nyugtázások. Tagdíjak: Tantestület Katymár 40 pengő. Kocsér 40 pengő. Rk. esperesi kerület Orosháza 140 pengő. Esperesi kerület Enying 90 P. H. May Imre. Tantestület Bazsi 10 P. (Rendben van.) Nemesgulács 15 P. Vértess I. Püspökpta 10 P. Tircsi P. 20 P. Vörös L. Kaposmérő 10 P. F. I. Kisfüred 10 P. F. T. Vásároszentpál 8 P. Erőss József Mohács 10 P. T. Szele M. V. Bozsok 5 P.

Szent István Otthonra. Boska János Drégelypalánk 10 P. Szabó József Bag 10 P. Markóné Fehér Mária Sükösd 10 P. Gruber János Hevesaranyos 2 P. Bucsy Mária Somogyvár 5 P. Szatmáregyházmegye rk. tanítóttestület 50 P. Dr. Mertán János esperes Dömös 5 P. Orosz József Kiskunmajsza 10 P. Békefi Ernő Rajka 1 P. Németh Imre Udvari 5 P. Iskolanővérek Bácsalmás 1 P. Bán Antal Csávoly 5 P. Demján Mária Sály 10 P. Kiss Sándor Zanat 10 P. Horváth I. Vaske-resztes 1 P.

Hajduszoboszlói gyógyházra. Alfay Valéria Balatonendréd 5 P.

Szociális intézményeinkre. Virágh Irén Vác 10 P. Glöckner Jolán Kocsola 5 P.

Szerkesztői üzenetek. R. B., *Kemenesmagasi.* Nincs. — *Dr. R.-né, Hahót.* A tantestületnek négy példányban jár. Abból egy az Öné. — *G. I., Hevesaranyos.* A most küldött összeget 1936. évre könyveltük el. Hátralék 1937—1938. — *Sch. A., Szajol.* A gazdasági tanfolyamokat a kultuszminiszter rendezi a nyári szünetben. A felvétel a tanfelügyelő-ség útján történik. Hol, mikor lesz? Április avagy májusban hirdetik meg hivatalosan. Figyelje a «Néptanítók Lapját». — *«Falusi tanító.»* A fizetésbe 1924 márc. 1. A nyugdíjba 1921 okt. 1. számít. — *Uj. I., Víznek.* Most nem tudok helyet szorítani, mert igen sok régi ígért köt.

HIREK

Halálozás. Wunderlich János nyug. iskola igazgató 1938 január hó 20-án, életének 63-ik, boldog házasságának 43-ik évében rövid szenvedés után a halotti szentségekkel ellátva elhunyt. Temetése január 22-én délután volt a katymári Kálvária temetőben. — *Plank Antal* beregszászi ny. róm.

Kedvező
díjazás
feltevések:

Modern, új pneumatikus, 4 fő és 5 mellék-
változatú, kitűnő hangú, templomi

ORGONA ELADÓ
DEMÉNY ORGONAÉPÍTŐNÉL

Budapest, VI., Lázár-utca 13. Tel.: 111-490.

kat. ig.-tanító, iskolaszéki tag, róm. kat. egyházi Énekegylet díszelnöke, életének 70., boldog házasságának 50. évében, január 3-án rövid szenvedés után visszatért Teremtőjéhez. Temetése január 5-én volt Beregszászon.

A Magyar Országos Katolikus Kántorszövetség felhívása az egyházi alkalmazottakhoz.

A múlt év november 15-én megtartott közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján kántorok, karnagyok, orgonások, ének-, zenekari tagok és egyéb egyházi alkalmazottak, úgyszintén ezek családtagjai részére oly intézmény létesítését határoztuk el, amelytől bajbajutásuk esetén anyagi támogatást várhatnak.

Az alap létesítéséhez szükséges anyagiakat elsősorban a tagok által befizetendő tagdíjakból, másodsorban hangversenyek jövedelmeiből, harmadsorban esetleges adományokból kívánjuk előteremteni. A jóléti-alap által nyújtandó szolgáltatások a következő esetekre terjednek ki:

a) Betegség alkalmával orvosi és gyógyszerköltőséghez, kórházi kezelési költséghez pénzbeli segítségnyújtás.

b) Halál esetén temetési segély.

c) Tanulmány (internátus), katonai szolgálat, kiházasítás.

d) Természetheni járandóságú vagy saját tulajdonban lévő ingatlant ért elemi csapás esetén kártérítés.

e) Rokkantság esetén munkaképtelenségi járadék, aggkorban nyugdíj, elhalálozás esetén özvegyi és nevelési járadék.

Az itt felsorolt esetek mindnyájunk életében előadódhatnak és közeljárunk az igazsághoz, amikor azt mondjuk, hogy nem lehet oly nagy vagyona valakinek, ami feleslegessé tegye a fenti szolgáltatásokat, ha a bajok, vagy csapások közül bármelyik is meglátogatja őt. Sajnos, sokan nélkülözzük már a legелеmibb szükségletnek felismert nyugdíjbiztosítást is, vagyis azt a megnyugtató tudatot, hogyha akár betegség, akár baleset következtében munka-

1570 pengő értékű ajándékot

sorsolt ki január 20-án előfizetői között az

„ÉLET”,

az egyetlen katolikus szépirodalmi képes hetilap.

Előfizetési díj egy évre 12.— P, mely havi 1.— P részletekben is fizethető.

**Kérjen
mutatványszámot!**

Megrendelési cím: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

képességünket elveszítjük, sem magunk, sem szerető hozzátartozóink nem lesznek kitéve nélkülözésnek. Ugyanígy fontos annak a biztosítása is, hogy elhalálozásunk esetén nem hagyjuk itt hozzátartozóinkat a megélhetéshez szükséges legelemibb feltételek nélkül.

A jóléti alap létesítésében különböző tagozatokat fogunk felállítani a fenti juttatások szerint és így azok a kartársak is részesülhetnek a jóléti alap áldásaiban, akik pl. nyugdíj szempontjából már el vannak látva. *Minél több a jelentkező, annál kevesebb az egyes személyre eső teher.*

Hogy a szükséges számításokat megejthessük, tudnunk kellene, kik kívánnak «a jóléti alap» tagjai lenni. Kérjük tehát kartársainkat, hogy egy nyílt lapon közöljék velünk pontos címüket, esetleg azon ismerőseiknek nevét és címét is, akiket jóléti alapunk juttatásai előreláthatólag érdekelni fognak. A jelentkezőknek címére postán eljuttatjuk a jóléti alap létesítésének kiszámításához szükséges űrlapot. Már most kérjük, hogy majd ezt az ívet is pontosan kitöltve szövetségünk címére juttassák vissza.

Megnyugtatásul közöljük, hogy sem a címe mostani közlése, sem pedig a majd megküldendő kérdőív kitöltése *még nem kötelez senkit semmire*, mert mindezek csak pusztán adatgyűjtés és számítás céljaira szolgálnak.

Szövetségünk címe, ahová a jelentkezők lapjait kérjük: «*Magyar Országos Katolikus Kántorszövetség*» Budapest, VII., Rottenbiller-utca 14.

Arra kérjük e felhívásunk olvasóit, ne kérdezzék már most, hogy mi lesz a fizetnivaló, mert erre majd csak a jelentkezés alapján megejtett számítások után fogunk pontos tájékoztatást adni. Kérjük, propagálja mindenki e célkitűzéseinket kollégái körében, mert e terv megvalósítása egy régen nélkülözött és valamennyiünket nagyon mélyen érintő kérdést fog megoldani.

A Magyar Országos Kántorszövetség elnöksége.

Elismerést kapott *Ujhelyi István* róm. kat. igazgató-tanító Visznek. A Felsőmagyarországi Tanügyben két éven át kifejtett szakirodalmi tevékenységéért és működéséért elismerését fejezte ki *Tamedly* tankerületi kir. főigazgató.

Igazgatói kinevezés. Bensőséges, szép ünnepe volt január 17-én Zics (Somogy vm.) község lakóinak és a szomszédos községek tanítóinak az alkalomból, hogy Zupán József zicsi rk. tanítót, 20 éves eredményes működése jutalmául, a Veszprémi Püspök elismerésben részesítette és igazgatóvá kinevezte. A kinevezésről szóló okiratot egyházközségi diszközgyűlésen, lelkes beszéd kíséretében Meggyessy József kerületi tanfelügyelő, látrányi esperes-plébános adta át ünnepeltnek.

Kitüntetés. A veszprémi püspök *Szalay István* bókaházi rk. tanítót, *Kisfalusi Ferenc* és *Koncz József* nagyboldogasszonyi tanítókat igazgatókká nevezte ki.

Kinevezés. A pécsi püspök *Pavlicsek János* mecskészabolcsi ig.-tanítót a pécsi kerület iskolalátogatójává nevezte ki. *Wagner Jánost* Felsőíregen, *Kalóczy Mihályt* Momonyán pedig *igazgató-tanítóvá*. *Nagy Ilona* dunaföldvári rk. tanítónőnek 25 évi kiváló és elismerésreméltó működéseért *igazgatói* címmel tüntette ki. *Nagy Ilona* az iskolai munkán kívül kitűnt értékes gyermek színműirodalom terén is. Darabjait országszerte játszották.

Igazgatói kinevezés. *Szabó Sándor* sümegi esperes, egyh. ker. tanfelügyelő 1937 december 27-én *Nagy Ferenc* gogánfai kántortanítónak igazgatói kinevezéséről szóló okmányt felemelő ünnepség keretében nyújtotta át. A jelenlevő intelligencia, Egyházközségi Képviselőtestület és tanulóifjúság előtt méltatta a kitüntetett tanító érdemeit; amihez *Huszár Gyula* helybeli esperes meleg szavakkal, *Novák Frigyes* ig.-tanító, körzeti isk. felügyelő a Zala vm. tanítószék nevében és baráti szeretettel járult hozzá s emlékezett meg lelkiismeretes tevékenységéről. Az elemi iskolások részéről *Vermes Mária* III. el. és *Sebestyén Mária* III. gazd. ismétlős mondtak kedves, megható üdvözléseket. *Nagy Ferenc* igazgató, kántortanító az ünnepeltet megatottan fogadta.

Fodor Ödön várpalotai tanítót dr. *Rott Nándor* veszprémi megyéspüspök egyházi, pedagógiai, irodalmi és zenei munkásságának jutalmazásaként *igazgatói* címmel tüntette ki.

Katolikus Pedagógiai Világkongresszus lesz augusztus 16-án és 17-én Budapesten. A Katolikus Pedagógusok Világszövetsége idei ülését Budapesten fogja megtartani. A Világszövetség vezértitkár *Péter Henrik* bécsi tanítóképzőintézeti tanár január 22-én Budapestre érkezett és a kongresszus előkészítő bizottságával megtárgyalta a világkongresszus rendezésének a körülményeit. Magyar részről a kongresszuson dr. *Kornis Gyula* és *Hóman Bálint* vall. és közoktatásügyi miniszter fognak előadásokat tartani. A budapesti előkészítő-bizottság elnöke dr. *Zibolen Endre* gimn. igazgató, tanügyi főtanácsos.

Elköltözött jelzéssel visszajöttek: *Németh László* és *Krause Petronella* Borsosberény, *Jurassa András* Füzesabony, *Halmosné sz. Kosztolányi Erzsébet* Bácsborsód, *Bodó András* és *Herczeg István* Gáva, dr. *Vályiné Matuska Irén* Ecséd, *Nagyné Kerner Ilona*, *Pálkás Antal*, *Bögös János* Demjén, *Horváth Jolán* Csorna, *Berzsenyi Györgyné* Dormánd, br. *Perényi Margit* Ibrány, *Incze Irma* Ibrány,

Harmincötéves keresztény cég!

Zongorák, pianók, harmoniumok páratlanul olcsón.

Részletfizetésre.

10 évi jótállás.

EHALL

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 15.

Telefon: 129-979.

Lippán Vilma Gönc, Cseh Kálmán Borsodivánka, Sz. Szücs Erzsébet Abony, Eszes Mária Káld, Csitári János Apostag, Cs. Punyor Irén Jánosháza, Leka Mihály Moklár, Boros József Füzeradvány, Brusztli Lajos Pincehely, Frimmel Berta Háromhuta, Sz. Kiss János Hasznos, Grensor János Ozora, Galkó József Ragály, Horváth Károly Somlósztől, Gyulai Iona Püspökladány, Vadas József Püspöknádasd, Fuhrmann Béla Pusztasomorja, Kuczor Béla Sirok, Halbik Győző Sárkeresztúr, Reiner János Mende, Marton Dénes Letenye, Herceg József Tát, Barsi Dezső Ujszeged, Trovencsák József Ötvös, Tamássy Anna Zagyvarékas, Sallai Antal Zagyvarékas.

Kérjük, hogy az «elköltözött», helyetváltotatott kartársak egy lev.-lapon új helyükről jelentkezzenek.

KÖNYVTÁR

A szépség és a boldogság a lélekben születik meg és — mert a beteljesülés mindig más, mint az ígérlet — csalódás vár reánk, ha nem élesztjük magunkban folytonosan a megnyugvás békéjét, — írja *Horváth Richárd* az Élet új számát bevezető cikkében. A lap gazdag és változatos tartalmából kiemeljük még *Jajczay János* cikkét az ismeretlen régi olasz mesterekről. *Rády Elemér* Roger Martin du Gard, az új Nobel-díjas író portréját festi eleven színekkel. A nívós szépirodalmi részben *Kállay Miklós* nagyszerű darabjából, a «Godivá»-ból közöl a lap megkapó szépségű részleteket. Mellette *Dénes Gizella* és *Hilaire Beloc* művészi értékű regényeit, *Városi István*, *Pados Pál*, *Számadó Ernő*, *Szomorú Árpád*, *Thallósy Márta*, *Szimon Istvánné* és mások írásait olvashatjuk. Ezenkívül több kisebb cikk, a változatos és tartalmas család-rovat anyaga, háztartás, divat, egészségápolás, eleven könyv-, színházi és filmszemle, szerkesztői üzenetek, rejtélyverseny, valamint a művészi képanyag egészíti ki a művelt katolikus családok legkedveltebb és legelterjedtebb szépirodalmi *hetilapjának* legújabb számát. Mutatványt készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. Előfizetési díj havi 1 pengő. Az Élet előfizetői a Szent István-Társulat vegyes kiadványait igen kedvezményes előnyárban szerezhetik be.

Huszár Győző eddig megjelent munkái. 1. Neveléstan a philosophia perennis alapján. I. általános

neveléstan. 1933, 350 oldal. 6 P. 2. Neveléstan a philosophia perennis alapján. II. Különös neveléstan. 1934, 542 oldal. 9 P. 3. Neveléstan a philosophia perennis alapján. III. Tanítástan a népiszkolák és a tanítóképzők számára. 1934, 312 oldal. 6 P. 4. Bölcelet. I. Logika. 1937, 334 oldal. 10 P. 5. Bölcelet. II. Megismeréstan. 1937, 247 oldal. 8 P. 6. Bölcelet. III. Metafizika. 1938, 220 oldal. 8 P. 7. Van-e keresztény neveléstan? 1937, 34 oldal. —60 P. Az összes könyvek megrendelhetők a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában.

PÁLYÁZAT

Isztiméri róm. kat. hitfelekezeti iskolához azonnali belépésre németül jól beszélni tudó tanító jelentkeztek 3 hónapi helyettesítésre. Fizetése rendes helyettesítési díj. Iratok beadandók a plébániára.

Maglóca rk. egyházközsége a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Választás miniszteri, egyházi, hatósági rendeletek betartásával hármas jelölés alapján. Pályázati határidő három hét. Válaszbélyeges kérvények Plébánia, Barbaacs (u. p. Csorna, Sopron m.) címre küldendők.

Somogyból pusztai kat. tanítónő cserélne. Fizetés készpénzben. Cím a kiadóban.

Cserélek Dunántúlról kéttanerős helyről. Levelek kiadóba.

Cserélne rk. osztálytanító a Bakony széléről, egészséges, szép vidékről, tanítónővel is, «Húsvét» jeligré.

Cserélnék Somogyból, fővonal közeléből jó mézelő vidékről róm. kat. tanítónővel bárhova. Jelige: «Nyugalmas».

Harmóniumot, jót, olcsót, garanciával, egy több játékoszt Szüle készítőtől veszek. Cegléd, Kossuth F.-u. 42.

Felelős kiadó a Stephaneum nyomda és könyvkiadó, a Szent István-Társulat egyesített üzemei Rt.
DR. TAKÁTS ERNŐ, vezérigazgató.

Lapunk mai számához mellékeljük

az 54.035. számú csekket

az iskoláknak hivatalos példányként járó, valamint az előfizetők címére küldött Nemzetnevelés ez évi 4.— pengő előfizetési díjának, valamint az esetleges hátraléknak befizetésére.

Kérjük az iskolák m. t. Vezetősegeit és lapunk előfizetőit, hogy az esedékes díjakat a költséges felhívások bevétele nélkül szíveskedjenek átutalni. Azokat az iskolákat és előfizetőket, akik a díjakat már befizették, arra kérjük, hogy ne vegyék a csekk melléklését felszólításnak és a csekket őrizzék meg a legközelebbi befizetéshez.

Kiváló tisztelettel

a Nemzetnevelés kiadóhivatala
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

A MÁRCIUS 15-i ISKOLAI ÜNNEPÉLYEK RENDEZÉSÉHEZ

a Szent István-Társulat az iskolák támogatására siet és a m. t. iskolavezetők szíves figyelmébe ajánlja az alant felsorolt és igen kis költséget jelentő kiadványokat:

Hazafias, irredenta színdarabok.

A jóslat. Irred. színdarab 3 részben. (Sok sz.) (Kis színdarab 2)	1.—	Magyar hősök. Irred. színj. 1 felv. Irta: Tóthné-Zalai E. (Kis színd. 6)	—60
A kis Jókai. Irred. szj. Irta: Csíte K.	—80	Magyar Igazság. Hazafias szavalkatok. (Kis színd. 31)	—40
A nagy magyar ünnep. Hazafias gyermekszínjáték 5 képben. Irta: Gebri I. (10 fiú 4 lány)	—80	Magyar szív koszorúja. Irred. színj. március 15-ére. Irta: Csíte K.	—40
Az eltemetett harang. Hazafias színmű 3 felv. (16 f., 5 n.) Irta: Sereghy P.	1.—	Magyar márelus. Teljes kidolgozott műsor	1.50
Az Ereklje varázsa. Hazafias színmű 3 felv. (7 f., 4 n.) Sereghy	1.—	Márelus nagy napja. Jelenet, ének és táncbetétekkel március 15-ére. Irta: Ajtay E. (8 l. fiú szereplő.) (Mi szh. 102)	—80
A kakas megszólal. Hazafias színj. Irta: Csíte K.	—80	Márelus 15. Teljesen kidolgozott hatásos műsor	1.50
A magyar sors. Színmű. Irta: Marczell A. dr.	2.—	Márelus 15. Ifj. színmű 1 felv. (9 fiú.) (Kis színd. 22)	—60
Annuska lelkem. Irred. szjáték 1 f. Irta: Nagyné A tanító álma. Irred. jelenet (4 f.) Irta: Bartunek I.	1.20	Mátyás Igazságot tesz. Hazafias vígj. (8 fiú.) (Ifj. színj. 13)	1.40
Az elemi iskolák szabadság ünnepe. Teljes műsor	1.50	Megvirrad még valaha. Irred. színj. 2 fel. (5 f., 2 l.) Irta: Szende E. (Ifj. színj. 58)	1.20
Az irredenta lányok. Színmű 3 felv. Irta: Kozák Jolán	1.20	Mindent a hazáért. Drámai költemény 7 élőképpel. (Sok sz.) Irta: Bartunek J.	1.—
Az iskolai zászló. Hazafias színmű 3 felv. (3 f., 6 fiú.) Irta: Ajtai.	1.—	Mindnyájunknak el kell menni. Hazafias népszínmű 2 felv.	2.—
Azt mondja minden gyerek. Hazafias verses jelenet	—70	Mi van a kosárban. Irred. jelenet. Irta: Csíte K.	—60
Anyuska mesél. Irred. színd. 1 felv. (Több sz.) (Kis színd. 5)	—60	Multi-jelen-jövő. Hazafias színj. 1 fel. (Sok sz.) Irta: Bartunek I.	1.—
Bábeskal lányok. Hazafias színmű nagy lányoknak	1.20	Nagyanyó mesét mond. Irred. színj. Irta: Kozák J.	1.20
Csikí gyöngyvirágok. Székely álom. Irred. színdarab 2 képben (9 f., 1 fiú, 2 l.) Irta: Vladárné	1.—	Nagyanyóka unokája. Hazafias színmű 3 részben. Március 15-ére. (4 f., 2 n., 3 fiú, 3 l.) Irta: Patáky F. (Kis színd. 25)	—40
Diák hősök. Hazafias színmű 1 felv. (Ifj. színj. 4)	1.—	Ne esüggj, magyar. Hazafias színmű 1 fel. (1 f., 1 n.) Irta: Varnusz A.	—80
Én magyar leány vagyok. Hazafias színmű. Irta: Murgács K.	—80	Nem úgy van, mint régen volt. Két hazafias színjáték. 1. A régi nőta. 3 fel. 2. Nagyanyó mesét mond. Mesejáték. 1 felv. Irta: Kozák J.	1.20
Esik eső karikára. Hazafias színj. Irta: Csíte K. Égi zálog. Irred. színj. Irta: Csíte K.	1.20	Nem vesztet el Magyarországot sohasem. Irred. színmű 1 felv. (3 l., 5 fiú.) Irta: Pasko O.	1.60
Fekete toborzó. Irred. szjáték 1 felv. Irta: Pásztor J. (4 f. 3 n.)	1.20	Örtözek. Hazafias színmű 3 fel. (16 f., 3 n.) Irta: Sereghy P.	1.—
Feltámadunk. Hazafias álomkép kottával (Erdélyi M.)	1.—	Ősi rögök. Irred. színmű 1 fel. (7 f., 3 n.) Irta: Sándor P.	1.—
Gyere haza Kossuth Lajos! Irred. ifjúsági színmű 1 felv.	1.60	Petőfi lelke. Hazafias színmű 1 fel. (12 sz.) (Kis színd. 11)	—60
Hazádnak rendületlenül. (Több fiú.) Irta: Csíte K. Hadak meglindulnak. Költői színj. (5 f., 1 n.)	1.20	Petőfi színjáték. 3 részben. (11 f., 1 n.) Irta: Kovács L.	—50
Hadak útja. Hazafias színj. március 15-ére. 1 felv. (4 f., 1 n.) Irta: Gerley M.	1.20	Pozsony, Kassa, Kolozsvár. Irred. színj. Irta: Csíte K. Rabmagyar lányok üzenete. Irred. színmű 3 fel. (14 n.) (M. sz. 25)	1.20
Harangzó ... Hazafias színj. Irta: Csíte K.	1.20	Sanyi meggyógyul. Irred. színj. 3 részben. (Több sz.) (Kis színd. 8.)	—80
Hej Rákóczi, Beresényi! Tört. színmű 3 felvonás. Régi kurucdalokkal és táncsal (17 f. 5 n.)	1.30	Szabadság ünnepe. Teljes kidolgozott műsor	1.50
Hiszek. Irred. színj. Irta: Csíte K. (3 fiú.)	—60	Székelyvér. Hazafias gyermekdráma 1 felv. (Kis színd. 10)	—80
Hívó szótát. Szibériai történet fogoly magyarok életéből. 1 felv. Irta: Egri M. (8 f., 1 n.) (Kis színd. 21)	—60	Szebb jövőt. Irta: Csíte K. (3 f., 2 l.)	1.20
Határoszlopnál. Hazaf. színd. március 15-ére. (2 fiú.) (Kis színd. 24)	—40	Szent bokréta. Hazafias színmű. Irta: Csíte K.	1.20
Hungária. Irred. színd. (13 fiú.) (Kis színd. 13)	—60	Talpra magyar, hí a haza! Hazafias színmű. Irta: Csíte K.	1.—
Kalapomon nemzetiszín rózsza. Hazafias színjáték. (Csíte K.)	1.20	Turán fia. Irred. szj. Irta: Csíte K.	1.50
Kossuth Lajos azt üzen. Hazafias színmű 3 felv. Kottával	3.10	Végek sóhaja. Irred. játék március 15-ére. (15 sz.) (Kis színd. 1)	—40
Kassai rózsák. 1 felv. (10 sz.) (Ifj. színműtár 8)	—60	Vihar a havasokon. Irred. színmű 3 felv. Irta: Alföldi [147 f. 5 n. (föv. szh. műsora 82)]	2.—
Kis menekültek. Irred. színmű 1 felv. (Sok sz.)	2.30	Virradat. (Varga J.) Irred. színjáték 1 felv.	—60
Lánc-lánc, eszterlánc. Hazafias színj. Kisebb lányoknak. Irta: Lányi A.	1.40	Zrínyi Ilona. Hazafias színmű 3 képben. (Ifj. színj. 12.) Irta: Párkányi	1.60
Lángok a magyar éjben. Irred. színj. Irta Csíte K. (Több fiú)	—60		
Lángra gyullt paraszak. Irred. színmű 3 felvonás. Irta: Mahovits Gy.	2.50		
Leventék szabadságünnepe. (Március 15.) Teljes műsor	1.50		

Kiválasztásra az alacsony árakra való tekintettel még kivételesen sem küldhetünk. A kiadványok árának előzetes beküldése esetén a szállítást bérmentve eszközöljük. Az összeg beküldése bélyegeken is történhetik.

Megrendelési cím Szent István-Társulat
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.